

กระทู้ถามที่ ๒๒๒ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอรบแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่จะเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูหนาว
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ดังต่อไปนี้

เนื่องจากในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ฤดูหนาว ซึ่งโดยทั่วไป จะเกิดการสะสมของฝุ่นควัน
ในพื้นที่จนเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งรวมถึงฝุ่นละอองขนาดเล็กขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน หรือ PM 2.5
ที่เป็นภัยต่อสุขภาพ โดยสามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั่วไปทั้งในระยะสั้น
และระยะยาว โดยเฉพาะถ้ามีการสะสมในร่างกายเป็นระยะเวลาานาน ๆ เช่น เกิดผื่นคัน กระตุ้นภูมิแพ้
เกิดโรคหืด โรคถุงลมโป่งพอง โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคมะเร็งปอด โรคหลอดเลือดและหัวใจเรื้อรัง
ส่งผลต่อพัฒนาการสติปัญญา หรือการเจริญเติบโตของร่างกายในเด็กและเยาวชน และยังสามารถส่งผล
ถึงทารกในครรภ์มารดาได้อีกด้วย จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาฝุ่น PM 2.5
ในไทยอย่างไร ขอรบรายละเอียด

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนการแจ้งเตือนค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก
ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ให้ประชาชนได้ทราบ และลดการออกมาข้างนอกอย่างไร ขอรบรายละเอียด

๓. ข้อจำกัดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ฝุ่น PM 2.5 ในไทยคืออะไร ขอรบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

รักชนก ศรีนอก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

กรุงเทพมหานคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๒๒ ร.

ของ นางสาวรักชนก ศรีนอก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กรุงเทพมหานคร
เรื่อง ขอรบแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ที่จะเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูหนาว

ข้าพเจ้า พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกียรติ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ในไทยอย่างไร ขอรบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ร่วมกับมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM_{2.5} ปี ๒๕๖๗ และมีกลไก การบริหารจัดการ ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ภายใต้กรอบแนวคิด ดังนี้ (๑) การกำหนดพื้นที่แบบมุ่งเป้า โดยระบุพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่เกษตร ที่ไฟไหม้ซ้ำซาก (๒) สร้างกลไกการทำงาน ให้ภาคเอกชนสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณ (๓) จัดตั้งคณะกรรมการ ระดับชาติเพื่อส่งเสริมการลงสู่ศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัดในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษแบบถาวร (๔) ปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน (๕) ยกระดับการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ให้เข้มข้นจากระดับภูมิภาคอาเซียนไปสู่ระดับทวีปเอเชีย และ (๖) ใช้การสื่อสารเชิงรุก ตรงจุด และต่อเนื่อง โดยมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM_{2.5} ปี ๒๕๖๗ สรุปได้ ดังนี้

๑) การจัดการไฟในป่า กำหนดพื้นที่มุ่งเป้าในพื้นที่ ๑๑ ป่าอนุรักษ์ ๑๐ ป่าสงวนแห่งชาติ ใช้กลยุทธ์ การตรึงพื้นที่ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดเฝ้าระวังไฟป่า มีการควบคุมการเข้าป่า ลาดตระเวนดับไฟ และประกาศปิดป่า หรือเพิ่มมาตรการควบคุมเมื่อสถานการณ์ไฟป่าอยู่ในระดับวิกฤต หรือเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าขั้นรุนแรง ปรับปรุงกฎระเบียบ

๒) การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร จัดทำข้อมูลเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ กำหนดเงื่อนไขการเผา และประกาศให้รับรู้ทั่วกัน บริหารจัดการไฟตามข้อตกลงในบัญชีรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ หากเกษตรกรต้องการเผาให้ขออนุญาตฝ่ายปกครองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนการเผา โดยจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไข และประมวลผลผ่านระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง ส่งเสริมเกษตรกร ปลอดภัยในพื้นที่ไร่อ้อย และนาข้าว ส่งเสริมการตัดอ้อยสดล่อยไฟไหม้เข้าหีบ บริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล นำระบบการรับรองผลผลิตทางเกษตรแบบไม่เผา (GAP PM_{2.5} Free) มาใช้เป็นเครื่องมือปรับเปลี่ยนระบบการปลูกพืชและการเปลี่ยนพืชที่มีการเผา ให้ปลอดภัย

๓) การจัดการฝุ่นในเขตเมือง จำหน่ายน้ำมันดีเซลกำมะถันต่ำ (Euro 5) ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ให้บริการตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ เข้มงวดการตรวจสภาพรถยนต์ประจำปี เพิ่มจุดตรวจสอบ/ตรวจจับควันดำให้ครอบคลุมพื้นที่วิกฤต เข้มงวดวินัยการจราจร เร่งคืนผิวการจราจร ในโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้า เพื่อแก้ปัญหาการจราจร ตรวจสอบกับโรงงานทุกแห่งที่มีความเสี่ยงสูง ในการปล่อยฝุ่นละออง บริหารจัดการการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่ประสบปัญหา ฝุ่นละอองในช่วงวิกฤต

๔) การจัดการหมอกควันข้ามแดน เร่งรัดดำเนินการตามแผนปฏิบัติการร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนระหว่างประเทศไทย - สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ภายใต้ยุทธศาสตร์ฟ้าใส (CLEAR Sky Strategy) สร้างความร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้าน จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ PM_{2.5} แผนที่เสี่ยงไฟ ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) การจัดการเกษตรในพื้นที่สูง เพิ่มเงื่อนไขเรื่องการเผาในพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตร ในการพิจารณานำเข้า - ส่งออกสินค้า กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ในตลาดหลักทรัพย์ที่ทำธุรกิจด้านการเกษตร

สำหรับกลไกในการบริหารจัดการ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศเพื่อความยั่งยืน โดยมี พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ ศูนย์สื่อสาร การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัด กรุงเทพมหานคร และศูนย์ปฏิบัติการ ดับไฟป่า เพื่อเชื่อมโยงการปฏิบัติงาน ระดับนโยบายสู่ระดับพื้นที่

นอกจากนี้ ได้มีการเสนอระบบงบประมาณ โดยโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๗ ให้มีการจัดสรรงบกลาง และตั้งแต่ปี ๒๕๖๘ เป็นต้นไป เสนอให้สำนักงบประมาณจัดตั้งงบประมาณในแผนงานยุทธศาสตร์การจัดการปัญหา ฝุ่นละออง PM_{2.5} และให้มีการส่งเสริมให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาไฟป่าและพื้นที่ เกษตรกรรม

คำถามข้อที่ ๒

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนการแจ้งเตือนค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ให้ประชาชนได้ทราบ และลดการออกมาข้างนอกอย่างไร ขอทราบ รายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๒

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการรายงานผลการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) เผยแพร่แบบ Real Time และมีระบบคาดการณ์ฝุ่นละออง ล่วงหน้า ๗ วัน เพื่อเป็นการเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละออง และใช้เป็นข้อมูลประกอบการ

วางแผน รวมถึงดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อลดและบรรเทาผลกระทบของฝุ่นละออง PM_{2.5} ต่อสุขภาพ ผ่านทางเว็บไซต์ Air4Thai.com และแอปพลิเคชัน Air4Thai โดยจะรายงานทั้งในรูปแบบ ปริมาณค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และค่าระดับของดัชนีคุณภาพอากาศ ของประเทศไทย โดยแบ่งระดับดัชนีคุณภาพอากาศ ออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ ดีมาก (สีฟ้า) ดี (สีเขียว) ปานกลาง (สีเหลือง) เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ (สีส้ม) และมีผลกระทบต่อสุขภาพ (สีแดง) ซึ่งแต่ละช่วงระดับได้ให้คำแนะนำสุขภาพ รวมทั้งได้จัดตั้งศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหามลพิษ ทางอากาศ ทำหน้าที่ สื่อสารประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน โดยแจ้งเตือน ประชาชนเป็น ๔ ระดับ ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ และสื่อต่าง ๆ ดังนี้

ระดับที่ ๑ รายงานประจำวันให้มีการรายงานสถานการณ์และผลการคาดการณ์ PM_{2.5} ทุกวัน

ระดับที่ ๒ รายงานประจำสัปดาห์ ให้มีการรายงานการพยากรณ์สถานการณ์ฝุ่น ๗ วัน ล่วงหน้า เพื่อให้ประชาชนสามารถวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติตัวในช่วงอาทิตยนั้น โดยจะเป็นการ รายงานร่วมกัน ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร/ผู้ว่าราชการจังหวัด

ระดับที่ ๓ รายงานกรณีพิเศษ เมื่อมีเหตุการณ์วิกฤตในกรณีสถานการณ์ PM_{2.5} เข้าสู่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือมีเหตุการณ์ที่สำคัญ เช่น ปัญหาหมอกควันข้ามแดนเข้ามา มีผลกระทบต่อประเทศไทย จะให้รายงานต่อประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบพร้อมทั้งแนวทางปฏิบัติตน

ระดับที่ ๔ กรณีมีประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ จะจัดให้มีการสื่อสาร เสวนา โดยเชิญนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ มาให้ความรู้ และความเข้าใจต่อประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ

คำถามข้อที่ ๓

ข้อจำกัดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ในไทยคืออะไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๓

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนว่า ปัญหามลพิษทางอากาศด้านฝุ่นละออง เป็นปัญหาเชิงระบบและโครงสร้าง เกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจน และความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงทรัพยากร โดยเฉพาะสิทธิในที่ดินทำกิน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษได้วิเคราะห์ข้อจำกัดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ใน ๕ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ : แหล่งกำเนิดฝุ่นละออง ในพื้นที่เขตเมือง เกิดจากยานพาหนะ การจราจร การคมนาคมขนส่ง ในพื้นที่เกษตรกรรม เกิดจากการเผาในที่โล่งการทำเกษตร การเผาในพื้นที่ป่า และหมอกควันข้ามแดน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกฎหมายควบคุมได้เฉพาะป่าอนุรักษ์ สำหรับพื้นที่อื่น ป่าสงวนแห่งชาติ อยู่ในการ ควบคุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เกษตรอยู่ในการควบคุมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

และกระทรวงอุตสาหกรรม ต้องใช้อำนาจหน้าที่/กฎหมายอื่น แต่ที่สำคัญเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชน วิถีชีวิตของประชาชน ต้องใช้มาตรการทางเศรษฐกิจ การตลาด

ประเด็นที่ ๒ : ด้านงบประมาณ ใช้งบประมาณจากภาครัฐในการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ประกอบกับยังมีข้อจำกัดด้านกฎระเบียบที่ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนภาคลงทุนร่วมดำเนินงาน

ประเด็นที่ ๓ : กลไกการแก้ปัญหา ซึ่งต้องทำงานร่วมกันหลายกระทรวง กรม โดยเฉพาะกลไกการสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาให้ครบทุกมิติและถ่ายทอดจากระดับนโยบายสู่พื้นที่

ประเด็นที่ ๔ : ด้านหมอกควันข้ามแดนที่ผ่านมามีการเจรจาเป็นลักษณะภาพรวมในระดับภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นที่ ๕ : การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ที่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

จากประเด็นปัญหาอุปสรรคทั้ง ๕ ประเด็น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้นำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขฝุ่นละออง PM_{2.5} และจัดทำเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM_{2.5} ปี ๒๕๖๗ ในปัจจุบัน